

III. Hospodaření územních rozpočtů

Významným faktorem ovlivňujícím vývoj příjmů územních rozpočtů jsou legislativní změny v oblasti rozpočtového určení daní, které znamenaly posílení daňových příjmů obcí. V souvislosti s tím došlo také ke změnám v rozpočtování části transferů určených obcím. Nové rozpočtové určení daní zároveň zohledňuje dopady některých opatření přijatých v tzv. „stabilizačním balíčku“, jehož součástí byla i změna zákona o rozpočtovém určení daní tak, aby efekty z vybraných daňových opatření byly pro rozpočty obcí a krajů příjmově neutrální. Dále se v rozpočtech obcí a krajů, stejně jako v předchozích letech, promítají úsporná opatření zapracovaná ve státním rozpočtu.

Změna rozpočtového určení daní provedená zákonem č. 295/2012 Sb., znamená výrazné posílení daňových příjmů obcí (předpokládané zvýšení o zhruba 12,0 mld. Kč). Nová úprava zachovává druhy sdílených daní včetně uplatnění tzv. motivačních složek a oddělený propočet daňových příjmů pro čtyři největší města pomocí samostatných koeficientů, dále zůstává zachován také princip rozdělení sdílených daní pro ostatní obce podle čtyř velikostních skupin obcí s využitím koeficientů a násobků postupných přechodů. Nově se však změnila kritéria a váhy pro rozdělení sdílených daní mezi jednotlivé obce s cílem řešit některá specifika obcí (podrobněji viz část III.3).

Významné posílení daňových příjmů obcí na druhé straně znamenalo změny ve výši dotací a příspěvků ze státního rozpočtu. Od roku 2013 není pro obce rozpočtován příspěvek na školství, neboť o odpovídající objem prostředků (1,5 mld. Kč) byly posíleny sdílené daňové příjmy obcí. V souvislosti se změnami v rozpočtovém určení daní a s realizací úsporných opatření ve státním rozpočtu není již rozpočtována ani dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím. Příspěvek na školství a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím byly doposud součástí finančních vztahů rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnu po jednotlivých krajích.

Další změna v oblasti transferů převáděných do územních rozpočtů se týká financování výkonu sociálně právní ochrany dětí. Účelová dotace na činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, která byla dosud poskytována z kapitoly Všeobecná pokladní správa, nebyla pro rok 2013 v rámci této kapitoly rozpočtována. Financování výkonu sociálně-právní ochrany dětí zajišťuje nově pouze Ministerstvo práce a sociálních věcí, kam z hlediska resortní příslušnosti sociálně-právní ochrana dětí výhradně náleží.

Úsporná opatření uplatněná ve státním rozpočtu na rok 2013 se týkají jak investičních, tak i neinvestičních dotací pro obce a kraje rozpočtovaných v různých kapitolách státního rozpočtu. V případě finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí v úhrnu po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy, které jsou součástí kapitoly VPS (přílohy č. 5, 6 a 7 k zákonu o státním rozpočtu), byly i pro tento rok do objemů příslušných dotačních titulů promítnuty pouze vlivy vyplývající ze změny počtu obyvatel a změny lůžkových kapacit.

Výdaje rozpočtů obcí, dobrovolných svazků obcí, krajů a regionálních rad regionů soudržnosti jsou od počátku roku částečně ovlivňovány i zvýšením obou sazeb daně z přidané hodnoty o jeden procentní bod. Dopady na jednotlivé rozpočty se liší především podle rozsahu a struktury zajišťovaných služeb a činností.

Vedle výše uvedených změn, předpokládaných při sestavování rozpočtu na letošní rok, bylo rozpočtové hospodaření části krajů a obcí významně ovlivněno potřebou řešit krizové situace a likvidovat škody vzniklé při povodních v červnu tohoto roku. Na základě usnesení vlády

(č. 411, č. 461 a č. 511 z června t.r.) byly z kapitoly VPS uvolněny mimořádné neinvestiční účelové dotace do rozpočtů krajů a rozpočtu hl. m. Prahy v souhrnné výši 657,0 mil. Kč. Prostředky státního rozpočtu byly účelově určeny na úhradu prvotních nezbytných nákladů na záchranné a likvidační práce, které byly vynaloženy v návaznosti na opatření uložená orgány krajů a obcí při povodni na jaře tohoto roku.

Rozpočet na rok 2013 předpokládá pro územní rozpočty celkem hospodaření s mírnou převahou výdajů nad příjmy (schodek 1,9 mld. Kč). Schodkové hospodaření je předpokládáno na všech úrovních územních rozpočtů s výjimkou regionálních rad, u kterých je počítáno s vyrovnaným hospodařením. Předpokládaná výše schodku pro rozpočty obcí činí 0,8 mld. Kč, rozpočty krajů 0,9 mld. Kč a rozpočty dobrovolných svazků obcí 0,2 mld. Kč.

Následující hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad za 1. pololetí 2013 je provedeno samostatně k rozpočtu po všech změnách, tj. k tzv. konečnému rozpočtu (dále jen k rozpočtu), který vedle změn souvisejících s provedenými rozpočtovými opatřeními zahrnuje také změny vyplývající z promítnutí nároků z nespotebovaných výdajů organizačních složek státu.

1. Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti

Ke konci 1. pololetí tohoto roku dosáhly **celkové konsolidované příjmy** krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí (dále jen „DSO“) a regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen „regionální rada“) **203,9 mld. Kč**, což představuje plnění předpokladů rozpočtu 51,7 %. Proti stejnému období loňského roku byly celkové příjmy územních rozpočtů vyšší o 2,5 mld. Kč.

Tabulka č. 67: Bilance příjmů a výdajů územ. rozpočtů k 30.6.2013 po konsolidaci²⁴ (v mil. Kč)

	územní rozpočty celkem				stupně územních rozpočtů skutečnost k 30.6.2013		
	skutečnost k 30.6.2012	rozpočet 2013 po změnách	skutečnost k 30.6.2013	% plnění rozpočtu	obce a DSO	kraje	RRRS
Příjmy celkem	201 394,8	394 636,6	203 888,4	51,7	125 166,7	78 539,5	6 902,9
z toho:							
Daňové příjmy	99 269,7	206 749,0	106 054,0	51,3	83 202,5	22 851,5	.
Nedaňové příjmy	15 969,5	34 561,8	16 151,6	46,7	14 530,5	2 059,7	75,3
Kapitálové příjmy	4 337,3	9 990,0	3 102,3	31,1	2 948,6	153,7	.
Přijaté transfery	81 921,4	143 335,8	78 586,9	54,8	24 486,7	53 474,6	6 827,6
Výdaje celkem	179 920,4	396 565,5	169 308,7	42,7	104 072,0	67 086,8	4 842,8
z toho:							
Běžné výdaje	151 438,0	292 392,1	144 137,9	49,3	84 549,3	61 927,7	475,1
Kapitálové výdaje	28 482,4	104 173,4	25 170,8	24,2	19 522,7	5 159,1	4 367,7
Saldo příjmů a výdajů	21 474,4	- 1 928,9	34 579,7	.	21 094,7	11 452,7	2 060,1

²⁴ Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad.

Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti.

Z hlediska jednotlivých zdrojů příjmů územních rozpočtů byl nárůst vykázan především u daňových příjmů, jejichž celkový objem byl proti pololetí minulého roku vyšší o 6,8 mld. Kč. Důvodem je především nové rozpočtové určení daní, které znamenalo posílení sdílených daňových příjmů pro obce. Nedaňové příjmy vzrostly o 0,2 mld. Kč, kapitálové příjmy byly naopak nižší o 1,2 mld. Kč. Vlastní příjmy územních rozpočtů tvořené daňovými, nedaňovými a kapitálovými příjmy dosáhly celkem 125,3 mld. Kč, proti stejnému období minulého roku byly vyšší o 5,7 mld. Kč. K poklesu příjmů došlo naopak v části přijatých transferů, jejichž celkový objem dosáhl 78,6 mld. Kč, což bylo proti pololetí minulého roku o 3,3 mld. Kč méně, pokles byl vykázan jak u neinvestičních transferů (o 1,6 mld. Kč), tak investičních transferů (o 1,7 mld. Kč).

K nárůstu objemu celkových příjmů ve srovnání s pololetím loňského roku došlo pouze u obcí (o 3,6 mld. Kč). Naopak pokles celkových příjmů byl vykázan u krajů (o 0,9 mld. Kč) a u regionálních rad (o 1,0 mld. Kč), příjmy DSO zůstaly zhruba na úrovni loňského 1. pololetí.

Struktura hlavních zdrojů financování jednotlivých částí územních rozpočtů zůstává dlouhodobě stabilní. Hlavním zdrojem financování krajů jsou transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad, ve sledovaném období tvořily 67,8 % jejich celkových příjmů. U obcí jsou hlavním zdrojem financování daňové příjmy, na celkových příjmech se podílely ve výši 67,5 % (v loňském pololetí to bylo 63,9 %). Financování činnosti DSO je zajišťováno především transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů (tvořily 74,3 % celkových příjmů). Činnost regionálních rad je téměř výhradně financována prostřednictvím transferů ze státního rozpočtu určených na financování programů spolufinancovaných z fondů EU, ve sledovaném období tvořily 97,2 % jejich celkových příjmů.

Celkové výdaje územních rozpočtů činily **169,3 mld. Kč** (plnění rozpočtu 42,7 %), proti pololetí loňského roku to bylo o 10,6 mld. Kč méně. K výraznějšímu snížení došlo v části běžných výdajů (o 7,3 mld. Kč), pokles se přitom týkal téměř výhradně rozpočtů krajů, kde byly výdaje proti srovnatelnému období nižší o 9,6 mld. Kč. Důvodem byl především časový posun převodu prostředků na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi. Stejně jako v předchozím roce přijaly kraje od počátku roku do konce června z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy čtyři dvouměsíční zálohy na regionální školství (na leden až srpen), avšak na rozdíl od loňského roku nebyla čtvrtá záloha (na červenec a srpen) z rozpočtů krajů jednotlivým školám do konce června převedena. Časový posun převodu prostředků se současně promítl i v relativně vysokém meziročním nárůstu kladného salda hospodaření. V rozpočtech obcí a DSO došlo k nárůstu běžných výdajů, regionální rady naopak vykazaly mírné snížení běžných výdajů (0,1 mld. Kč).

V části kapitálových výdajů se projevil pokračující trend poklesu investičních aktivit na úrovni územních rozpočtů. Kapitálové výdaje činily 25,2 mld. Kč a proti pololetí předchozího roku byly nižší o 3,3 mld. Kč (pro srovnání: v pololetí 2010 činil objem kapitálových výdajů územních rozpočtů 38,3 mld. Kč, v pololetí roku 2011 to bylo 31,6 mld. Kč, v pololetí loňského roku 28,5 mld. Kč). Kromě poklesu investiční aktivity se na klesajících kapitálových výdajích podílí v některých případech i klesající ceny stavebních prací, přičemž z dostupných dat není možné určit velikost jednotlivých vlivů.

Hospodaření územních rozpočtů skončilo přebytkem ve výši 34,6 mld. Kč, v pololetí předchozího roku činil přebytek hospodaření 21,5 mld. Kč. Kladného salda bylo dosaženo na všech úrovních územních rozpočtů: v rozpočtech krajů dosáhl přebytek 11,5 mld. Kč (z větší části vliv již zmíněného časového posunu převodu přímých nákladů na vzdělávání), v rozpočtech obcí a DSO činil 21,1 mld. Kč a v rozpočtech regionálních rad 2,1 mld. Kč.

Stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření krajů, obcí a DSO (bez příspěvkových organizací) a regionálních rad dosáhl celkem **110,4 mld. Kč**, což

je proti pololetí minulého roku o 18,5 mld. Kč více. Nejvyšší nárůst stavu finančních prostředků na bankovních účtech vykázaly obce a DSO (o 10,9 mld. Kč), na bankovních účtech krajů se stav finančních prostředků zvýšil o 7,9 mld. Kč (vliv časového posunu převodu přímých nákladů na vzdělávání). V případě regionálních rad byl vykázán mírný pokles (o 0,3 mld. Kč).

Tabulka č. 68: Stav finančních prostředků na bankovních účtech krajů, obcí a DSO a regionálních rad k 30.6. (v mld. Kč)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
kraje	5,4	6,1	5,3	10,1	13,0	29,3	31,5	29,2	16,7	16,6	24,5
obce a DSO	41,3	46,8	48,4	60,4	65,3	76,2	76,7	72,6	69,7	72,5	83,4
regionální rady	0,8	2,7	2,3	3,4	2,8	2,8	2,5
celkem	46,7	52,9	53,7	70,6	79,1	108,2	110,5	105,2	89,2	91,9	110,4

2. Příjmy a výdaje krajů

Celkové rozpočtové příjmy krajů dosáhly ve sledovaném období **78,5 mld. Kč**, proti pololetí předchozího roku byly nižší o 0,9 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 56,7 %).

Vlastní příjmy krajů dosáhly celkem **25,1 mld. Kč**, proti pololetí loňského roku byly nižší o 0,4 mld. Kč. Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech krajů činil 31,9 %, zůstal tak zhruba stejný jako v pololetí minulého roku (32,1 %). V rámci vlastních příjmů se mírně zvýšily daňové příjmy (pouze o 0,1 mld. Kč), objem nedaňových příjmů byl nižší o 0,5 mld. Kč a kapitálové příjmy, které svým objemem představují spíše doplňkovou část příjmů krajů, zůstaly zhruba na úrovni loňského pololetí.

Tabulka č. 69: Příjmy krajů v 1. pololetí 2013 (v mil. Kč)

	skutečnost k 30.6.2012	rozpočet 2013		skutečnost k 30.6.2013	% plnění rozpočtu	Index 2013/ 2012
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	22 789,7	46 000,0	46 000,0	22 851,5	49,7	100,3
z toho:						
daně z příjmů fyzických osob	5 805,7	12 200,0	12 200,0	5 872,6	48,1	101,2
daně z příjmů právnických osob	6 531,0	11 100,0	11 100,0	5 569,2	50,2	85,3
daň z přidané hodnoty	10 440,7	22 700,0	22 700,0	11 399,6	50,2	109,2
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	2 550,6	4 815,2	4 815,2	2 059,7	42,8	80,8
III. Kapitálové příjmy	169,2	340,0	340,0	153,7	45,2	90,8
Vlastní příjmy	25 509,5	51 155,2	51 155,2	25 064,9	49,0	98,3
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	53 988,8	87 324,2	87 288,1	53 474,6	61,3	99,0
Příjmy celkem (po konsolidaci)	79 418,3	138 479,4	138 443,3	78 539,5	56,7	98,9

Daňové příjmy krajů dosáhly celkem **22,9 mld. Kč** (plnění předpokladů rozpočtu 49,7 %). Vývoj daňových příjmů částečně ovlivňuje změna rozpočtového určení daní vyplývající z opatření přijatých v tzv. „stabilizačním balíčku“. Jeho součástí byla i změna zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve vztahu ke krajům (přijata zákonem č. 500/2012 Sb.), která znamenala, že kraje nebudou v letech 2013 – 2015 participovat na efektech z vybraných daňových opatření obsažených v daném souboru změn zákonů (zvýšení sazeb daně z přidané hodnoty o 1 procentní bod, zavedení solidárního zvýšení daní u daní z příjmů fyzických osob a zrušení základní slevy na dani pro důchodce). Rozpočtové určení daně z přidané hodnoty a dále i daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti bylo upraveno tak, aby výnos z realizace uvedených opatření plynul do státního rozpočtu.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvoří daňové příjmy krajů v období let 2013 – 2015:

- a) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj
- b) podíl na 7,86 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 8,65 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- d) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),
- f) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob

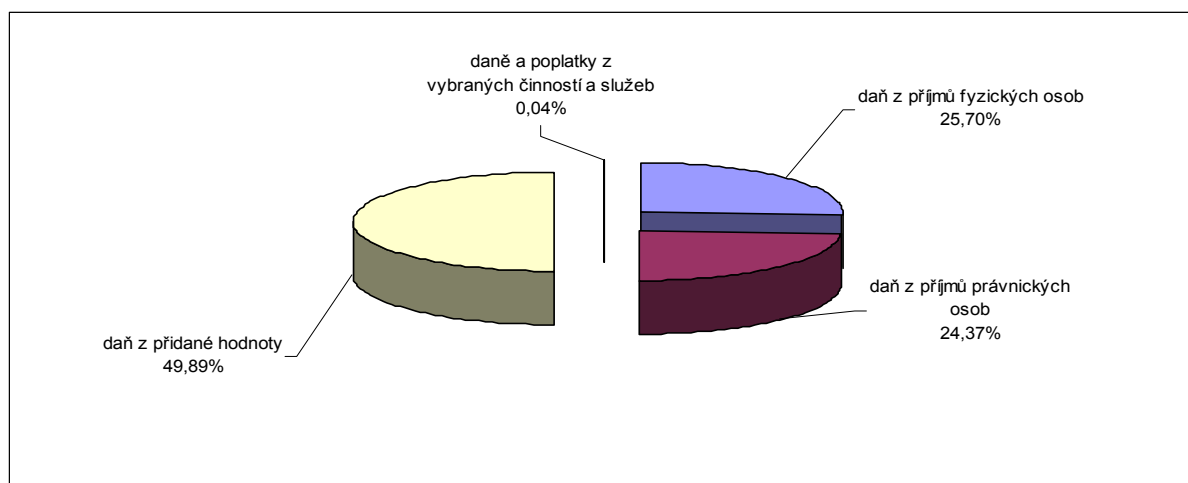
Výnos **daně z příjmů fyzických osob** činil **5,9 mld. Kč**, což bylo o 0,1 mld. Kč více nežli ve srovnatelném období loňského roku (plnění rozpočtu 48,1 %). V rámci této daně došlo ke zvýšení příjmů u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daně z kapitálových výnosů, inkaso daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti zaostalo za úrovní dosaženou v loňském pololetí.

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována ve výši **5,6 mld. Kč**, ve srovnání se stejným obdobím loňského roku to bylo o 1,0 mld. Kč méně (plnění rozpočtu 50,2 %).

Výnos **daně z přidané hodnoty**, která tvoří nejvýznamnější součást sdílených daňových příjmů krajů, dosáhl ve sledovaném období **11,4 mld. Kč**, což znamená zvýšení proti pololetí předchozího roku o 1,0 mld. Kč a plnění předpokladů rozpočtu ve výši 50,2 %.

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb, které tvoří jen velmi malou část celkových daňových příjmů krajů, činily 10,1 mil. Kč (rozhodující část tvoří správní poplatky).

Graf č. 31: Daňové příjmy krajů k 30.6.2013

Nedaňové příjmy krajů dosáhly v souhrnu **2,1 mld. Kč**, což je o 0,5 mld. Kč méně nežli v pololetí předchozího roku (plnění předpokladů rozpočtu činilo 42,8 %). Pokles byl vykázán především na položkách splátky půjčených prostředků od příspěvkových organizací (o 0,4 mld. Kč) a příjmy z finančního vypořádání minulých let (o 0,1 mld. Kč), naopak k nárůstu došlo zejména na položkách splátky půjčených prostředků od podnikatelských subjektů a příjmy z poskytování služeb a výrobků (shodně o 0,1 mld. Kč).

Kapitálové příjmy krajů byly vykázány ve výši **0,2 mld. Kč**, plnění předpokladů rozpočtu činilo 45,2 %.

Objemově nejvýznamnější zdroj rozpočtů krajů představují transfery poskytované ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad. Do konsolidovaných přijatých transferů patří také některé převody z vlastních fondů.

Celkový objem transferů přijatých do rozpočtů krajů činil **53,5 mld. Kč**, proti pololetí předchozího roku to bylo o 0,5 mld. Kč méně (plnění předpokladů rozpočtu 61,3 %).

Ze státního rozpočtu jsou krajům poskytovány transfery z kapitoly Všeobecná pokladní správa, které zahrnují příspěvek na výkon státní správy v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů, tzv. ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa a dále transfery z ostatních kapitol státního rozpočtu.

Příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti byl ve státním rozpočtu stanoven ve výši 1,0 mld. Kč. Objem příspěvku zůstal na úrovni předchozího roku (stejně jako v předchozích třech letech nebyl valorizován). Do konce pololetí přijaly kraje ze státního rozpočtu z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci finančního vztahu 0,5 mld. Kč.

Ostatní dotace poskytované krajům z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly v rozpočtu na rok 2013 stanoveny v celkové výši 0,4 mld. Kč. Neinvestiční prostředky ve výši 0,2 mld. Kč byly zahrnuty v ukazateli „Další prostředky pro územní samosprávné celky“, a byly určeny na tituly, které v etapě přípravy návrhu rozpočtu nelze rozpočtovat u konkrétních příjemců (např. prostředky na výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy). Investiční prostředky ve výši 0,2 mld. Kč byly zahrnuty v ukazateli „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“ s určením na majetkové vypořádání pozemků pod silnicemi II. a III. tříd (usnesení vlády č. 417/2012).

Čerpání prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa významně ovlivnila potřeba řešit následky povodní. Na základě usnesení vlády č. 411, č. 461 a č. 511 z června t.r. byly z kapitoly Všeobecná pokladní správa uvolněny mimořádné neinvestiční účelové dotace v celkové výši 0,7 mld. Kč (pro šest krajů a pro hlavní město Praha). Prostředky byly účelově určeny na úhradu prvotních nezbytných nákladů na záchranné a likvidační práce, které byly vynaloženy v návaznosti na opatření uložená orgány kraje a obcí při povodni na jaře tohoto roku. Rozpočet v části neinvestičních transferů z kapitoly VPS byl navýšen o 0,5 mld. Kč.

Do konce pololetí přijaly kraje z kapitoly Všeobecná pokladní správa celkem 0,6 mld. Kč. Jednalo se výhradně o dotace neinvestiční, jejichž rozhodující část byla určena na likvidaci následků povodní, na ostatní účely (náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, dotace na výdaje spojené s volbou prezidenta ČR, dotace na činnosti v oblasti prevence vzniku, rozvoje a šíření TBC, apod.), bylo poskytnuto celkem 0,1 mld. Kč.

V průběhu 1. pololetí 2013 byly kromě transferů z kapitoly VPS převedeny krajům z rozpočtů ostatních ústředních orgánů státní správy a státních fondů další finanční prostředky v souhrnné výši 50,8 mld. Kč, což proti srovnatelnému období předchozího roku znamená pokles o 1,0 mld. Kč. Na celkovém objemu prostředků se podílí především neinvestiční transfery směřující do oblasti přímých nákladů na vzdělávání.

Největší objem transferů, obdobně jako v minulých letech, přijaly kraje z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**, a to ve výši 48,9 mld. Kč. Převážnou část dotací tvořily neinvestiční výdaje určené na přímé náklady na vzdělávání (platy, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků). Další prostředky byly použity v rámci programů zaměřených na rozvoj a zkvalitnění

vzdělávání, do oblasti rovných příležitostí dětí a žáků, včetně dětí a žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, dále na programy sociální prevence, prevence kriminality apod.

Tabulka č. 70: Přehled o transferech a půjčkách přijatých krajskými úřady ze státního rozpočtu a ze státních fondů v 1. pololetí 2013 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády České republiky	5,2	5,2		
Ministerstvo zahraničních věcí	0,5	0,5		
Ministerstvo obrany	2,4	2,4		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	639,7	616,4	23,3	
Ministerstvo vnitra	99,9	97,5	2,4	
Ministerstvo životního prostředí	19,3	11,0	8,3	
Ministerstvo pro místní rozvoj	213,6	29,2	184,4	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	3,7	0,0	3,7	
Ministerstvo dopravy	761,2	761,2		
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	48 926,8	48 877,6	49,2	
Ministerstvo kultury	33,8	31,9	1,9	
Ministerstvo zdravotnictví	101,8	101,8		
Národní fond	3,8	3,4	0,4	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotačního vztahu	517,8	517,8		
VPS - ostatní transfery	624,8	624,8		
Státní fond životního prostředí	0,9	0,6	0,3	
C e l k e m	51 955,2	51 681,3	273,9	0,0

Kraje přijaly z rozpočtu kapitoly **Ministerstva dopravy** finanční prostředky v celkovém objemu 0,8 mld. Kč. Oproti srovnatelnému období předchozího roku to bylo o 0,1 mld. Kč méně. Jednalo se o neinvestiční transfery, které byly určeny na úhradu příspěvku na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy.

Z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** obdržely kraje transfery ve výši 0,6 mld. Kč. Prostředky byly použity v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst a na neinvestiční nedávkové transfery poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Další část prostředků byla uvolněna v rámci transferů na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Navíc Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo příspěvkovým organizacím zřízeným kraji přímo (bez prostřednictví rozpočtu kraje) v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, finanční prostředky v celkovém objemu 1,2 mld. Kč.

Kraje rovněž k danému období obdržely finanční prostředky z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** ve výši 0,2 mld. Kč, které byly uvolněny především v rámci Integrovaného operačního programu (IOP), který je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj. Podpora směřuje na rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury v oblasti sociálních služeb, podporu cestovního ruchu, ochrany kulturního dědictví apod.

Z kapitoly **Ministerstva vnitra** získaly kraje prostředky ve výši 0,1 mld. Kč, které byly uvolněny v rámci neinvestičních transferů do oblasti požární ochrany. Další prostředky podpořily například projekty zaměřené na zvýšení kvality řízení v úřadech územní správy a projekty prevence kriminality.

Celkové rozpočtové výdaje krajů dosáhly **67,1 mld. Kč** (plnění rozpočtu 48,1 %), ve srovnání s pololetím loňského roku byly nižší o 10,4 mld. Kč. V poměrně výrazném snížení objemu výdajů se promítá především pokles běžných výdajů, který souvisí s již zmiňovaným

časovým posunem převodu prostředků na přímé náklady škol zřizovaných kraji, obcemi a soukromými zřizovateli.

Běžné výdaje krajů byly vykázány ve výši **61,9 mld. Kč**, což bylo proti pololetí předchozího roku o 9,6 mld. Kč méně.

Tabulka č. 71: Výdaje krajů k 30. červnu v letech 2011 – 2013 (v mil. Kč)

	2011	2012	2013	Index	
				2012/ 2011	2013/ 2012
I. Běžné výdaje	61 023,0	71 565,8	61 927,7	117,3	86,5
z toho					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	1 058,6	1 123,5	1 130,5	106,1	100,6
Nákup materiálů	121,4	125,3	109,0	103,2	87,0
Nákup vody, paliv a energie	147,2	254,4	313,5	172,8	123,2
Nákup služeb	1605,1	1625,0	1268,6	101,2	78,1
Ostatní nákupy	409,7	475,9	312,1	116,2	65,6
Výdaje na dopravní obslužnost	6 037,8	6 110,7	5 816,7	101,2	95,2
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	1 890,8	1 937,3	1 933,1	102,5	99,8
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	20 757,9	1 180,1	1 167,4	.	98,9
Neinvestiční transfery příspěv. a podob. org. ²⁵	26 843,8	56 524,7	47 801,2	.	84,6
II. Kapitálové výdaje	5 643,0	5 893,8	5 159,1	104,4	87,5
Z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	2 973,1	3 164,8	2 902,3	106,4	91,7
Investiční transfery podnikatel. subjektům	295,0	474,1	335,7	160,7	70,8
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	59,2	51,7	23,6	87,3	45,6
Investiční transfery příspěvk. organizacím	1 103,7	1 173,9	1204,8	106,4	102,6
Investiční transfery veř. rozp. územní úrovně	648,1	610,3	381,0	94,1	62,4
Výdaje celkem	66 666,0	77 459,6	67 086,8	116,2	86,6

V rámci běžných výdajů byl vykázán pokles téměř ve všech hlavních skupinách výdajů. Výjimkou byly pouze výdaje na nákup vody, paliv a energie, které se proti červnu loňského roku zvýšily o 0,1 mld. Kč, a dále výdaje na platy, jejichž výše zůstala zhruba na stejné úrovni jako v pololetí předchozího roku.

Výrazné snížení běžných výdajů bylo vykázáno v jejich objemově nejvýznamnější části, kterou jsou neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (tvoří je především převody prostředků na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi). Celkový objem transferů činil 47,8 mld. Kč, což je o 8,7 mld. Kč méně nežli v pololetí předchozího roku, z toho příspěvky a transfery organizacím, kterých jsou kraje zřizovateli, činily 23,8 mld. Kč (snížení proti loňskému pololetí o 4,1 mld. Kč) a transfery cizím příspěvkovým organizacím 24,0 mld. Kč (snížení o 4,6 mld. Kč). Kraje, stejně jako v předchozím roce, přijaly v období od počátku roku do konce června z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy čtyři dvouměsíční zálohy na regionální školství na období leden až srpen (51,0 mld. Kč), avšak na rozdíl od loňského roku nebyla čtvrtá záloha (na červenec a srpen) z rozpočtů krajů jednotlivým školám do konce června převedena.

²⁵ Metodická změna v zatřídění podle rozpočtové skladby platná od roku 2012 (tabulka č. 5 – meziroční změny na položkách „Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím“ a „Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím“). Metodika vykazování finančních toků ve školství nově předepsala pro posílání finančních prostředků na přímé náklady pro základní školy a mateřské školy zřizované obcí použití položky 5339 Neinvestiční transfery cizím příspěvkovým organizacím (do roku 2011 byla používána položka 5229 Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím).

Výdaje krajů na dopravní obslužnost činily 5,8 mld. Kč a proti pololetí loňského roku se snížily o 0,3 mld. Kč.

K poklesu došlo dále na položkách, které mají souvislost se zajišťováním běžného provozu krajů. Výdaje na nákup služeb činily 1,3 mld. Kč, což bylo o 0,3 mld. Kč méně proti červnu minulého roku, a výdaje na ostatní nákupy 0,3 mld. Kč (pokles o 0,2 mld. Kč).

Objem neinvestičních transferů podnikatelským subjektům činil 1,9 mld. Kč a neinvestičních transferů neziskovým a podobným organizacím 1,2 mld. Kč, proti červnu loňského roku se jedná o mírné snížení (v řádu jednotek milionů).

Kapitálové výdaje krajů dosáhly 5,2 mld. Kč a proti pololetí předchozího roku klesly o 0,7 mld. Kč. Dosavadní plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 27,4 %.

Pokles výdajů byl vykázán ve většině položek. Výdaje na investiční nákupy a související výdaje činily 2,9 mld. Kč (o 0,3 mld. Kč méně proti stejnému období minulého roku). Výdaje na nákup akcií a majetkových podílů činily 0,1 mld. Kč a výdaje na investiční transfery podnikatelským subjektům 0,3 mld. Kč (pokles v obou položkách o 0,1 mld. Kč). K poklesu došlo rovněž v části investičních transferů určených veřejným rozpočtům územní úrovně (obcím a DSO), jejich objem činil 0,4 mld. Kč, v pololetí loňského roku to bylo 0,6 mld. Kč.

Mírný nárůst investičních výdajů byl vykázán pouze v části investičních transferů určených příspěvkovým organizacím.

Hospodaření krajů skončilo v 1. pololetí s přebytkem ve výši 11,4 mld. Kč, v loňském pololetí činil přebytek 2,0 mld. Kč. Je však nutné vzít v úvahu vliv pozdějšího převodu prostředků na přímé náklady na vzdělávání.

3. Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové rozpočtové příjmy obcí a DSO (dále jen „obcí“) dosáhly **125,2 mld. Kč**, jejich objem byl proti pololetí minulého roku vyšší o 3,7 mld. Kč, plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 47,7 %.

Tabulka č. 72: Příjmy obcí a DSO v 1. pololetí 2013 (v mil. Kč)

	skutečnost k 30.6.2012	rozpočet 2013		skutečnost k 30.6.2013	% plnění rozpočtu	Index 2013/ 2012
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	76 480,0	160 749,0	160 749,0	83 202,5	51,8	108,6
z toho:						
daně z příjmů fyzických osob	16 303,3	37 400,0	37 400,0	17 410,1	46,6	106,8
daně z příjmů právnických osob	20 644,9	35 600,0	35 600,0	19 825,9	55,7	96,0
daň z přidané hodnoty	25 854,4	62 600,0	62 600,0	31 074,4	49,6	120,2
daně a poplatky z vybr. činností	7 879,6	16 149,0	16 149,0	9 080,8	56,2	115,2
daň z nemovitosti	5 797,5	9 000,0	9 000,0	5 811,1	64,6	100,2
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	13 892,4	30 491,6	30 491,6	14 530,5	47,7	104,6
III. Kapitálové příjmy	4 168,1	9 650,0	9 650,0	2 948,6	30,6	70,7
Vlastní příjmy	94 540,5	200 890,6	200 890,6	100 681,6	50,1	106,5
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	26 924,0	45 153,6	61 698,9	24 486,7	39,7	90,9
Příjmy celkem (po konsolidaci)	121 464,1	246 044,2	262 589,5	125 166,7	47,7	103,0

V souvislosti se změnou v rozpočtovém určení daní došlo k výraznému posílení vlastních příjmů obcí. Jejich celkový objem dosáhl celkem 100,7 mld. Kč, což představuje zvýšení proti pololetí loňského roku o 6,1 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 50,1 %). Daňové příjmy obcí vzrostly o 6,7 mld. Kč, nedaňové příjmy o 0,6 mld. Kč, pokles byl naopak

vykázán v části kapitálových příjmů (o 1,2 mld. Kč). Objem přijatých transferů se ve srovnání s pololetím loňského roku snížil o 2,4 mld. Kč. Nárůst vlastních příjmů při současném poklesu objemu přijatých transferů (o 2,4 mld. Kč) znamenal výrazné zvýšení podílu vlastních příjmů na celkových příjmech obcí. Podíl dosáhl 80,4 %, zatímco v loňském pololetí to bylo 77,8% (v pololetí roku 2011 činil podíl 67,6 %).

Daňové příjmy, které tvoří nejvýznamnější zdroj rozpočtových příjmů obcí, dosáhly **83,2 mld. Kč**, plnění předpokladů rozpočtu činilo 51,8 %.

Podle novely zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, která nabyla účinnosti od 1.1.2013, tvoří v letech 2013-2015 daňové příjmy rozpočtů obcí:

- a) výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,
- b) podíl na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 22,87 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- d) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob (ze samostatné výdělečné činnosti)
- f) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob
- g) 30 % z výnosu daně z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti
- h) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- i) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků

Procento, kterým se obce, s výjimkou hlavního města Prahy a statutárních měst Plzně, Ostravy a Brna, podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu daní, se vypočte jako součet

- a) poměru započtené výměry katastrálních území obce k celkové započtené výměře katastrálních území všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,03,
- b) poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,10,
- c) poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,07,
- d) poměru násobku postupných přechodů, vypočteného pro obec pomocí koeficientů postupných přechodů, k součtu násobků postupných přechodů vypočtených za ostatní obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,80 a dále násobeného celkovým procentem, kterým se na části celostátního hrubého výnosu daní podílejí ostatní obce.

Novela zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, která nabyla účinnosti od 1.1.2013 znamenala pro obce

- zvýšení objemu sdílených daní obcí na úkor státního rozpočtu

- zachování odděleného propočtu u čtyř největších měst (hl. m. Praha, Plzeň, Ostrava, Brno) prostřednictvím vlastních přepočítacích koeficientů (shodných pro Plzeň, Ostravu a Brno)
- pokles sdílených daní u čtyř největších měst v porovnání s objemem sdílených daní vyplývajícím z platné konstrukce
- změny kritérií a vah při rozdělení sdílených daní mezi obce:
 - zvýšení váhy kritéria počtu obyvatel z dosavadních 3% na 10%
 - zapojení nového kritéria počtu dětí MŠ a žáků ZŠ navštěvujících školu zřizovanou obcí (s váhou 7%)
 - snížení váhy kritéria postupných přechodů na 80%
 - váha kritéria rozlohy katastrálních území obce se novelou nemění, zůstává ve výši 3%, avšak dochází k omezení, pokud jde o rozsah, v jakém je katastrální území promítnuto do propočtu (výměra obce omezena na maximálně 10 ha na obyvatele).

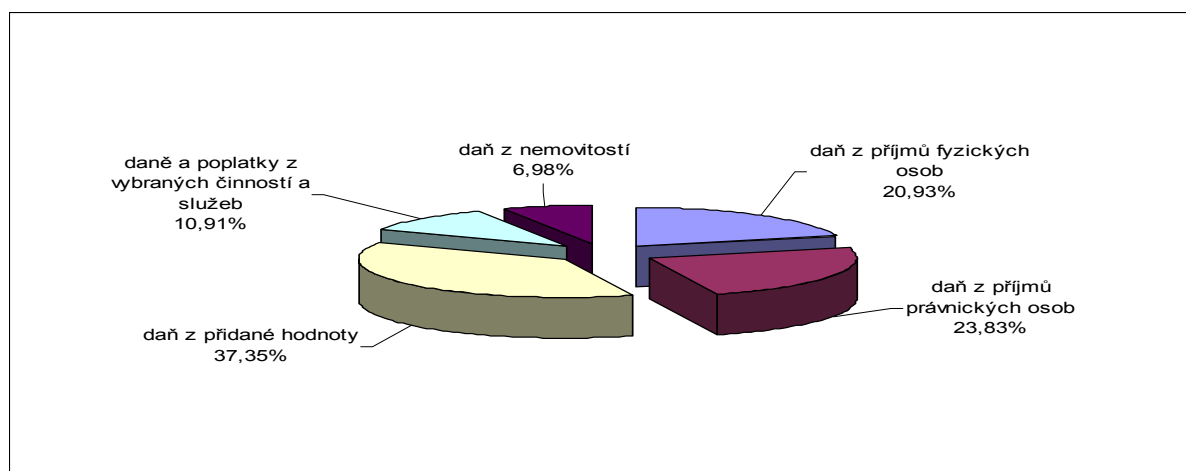
Novela znamenala posílení daňových příjmů střední velikostní kategorie obcí v porovnání s rozdělením sdílených daní podle dosavadního znění zákona o rozpočtovém určení daní.

Celkový výnos **daně z příjmu fyzických osob** dosáhl **17,4 mld. Kč**, což bylo o 1,1 mld. Kč více nežli ve stejném období loňského roku (plnění rozpočtu 46,6 %). Nárůst příjmů byl vykázan u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, která tvoří objemově nejvýznamnější část daně z příjmů fyzických osob. Její objem dosáhl 14,7 mld. Kč (nárůst o 1,1 mld. Kč). Růst příjmů byl vykázan také u daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů (zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, případně i daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby), dosažený objem 1,6 mld. Kč byl proti loňskému pololetí vyšší o 0,2 mld. Kč. Výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti činil 1,2 mld. Kč a proti loňskému pololetí byl o 0,1 mld. Kč nižší (plnění předpokladů rozpočtu 48,2 %).

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována ve výši **19,8 mld. Kč**, což znamená pokles proti pololetí minulého roku o 0,8 mld. Kč (plnění rozpočtu 55,7 %). Snížení bylo vykázano výhradně u daně z příjmů právnických osob zahrnující daň ze zisku a kapitálových výnosů, její objem dosáhl 14,4 mld. Kč, to je o 1,4 mld. Kč méně nežli v pololetí předchozího roku (plnění rozpočtu 48,2 %). Naopak v případě daně z příjmů právnických osob za obce, kdy poplatníkem je obec, se výnos daně ve srovnání s pololetím minulého roku zvýšil o 0,5 mld. Kč, dosáhl 5,4 mld. Kč.

Výnos **daně z přidané hodnoty**, která je objemově nejvýznamnějším daňovým příjmem obecních rozpočtů, činil **31,1 mld. Kč**, což bylo o 5,2 mld. Kč více nežli v pololetí minulého roku (o jednu pětinu). Plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 49,6 %. V souvislosti s tím se také významně zvýšil podíl inkasa daně z přidané hodnoty na celkových daňových příjmech obcí, zatímco v loňském pololetí podíl činil 33,8 %, v letošním roce to bylo 37,3 %.

Graf č. 32: Daňové příjmy obcí a DSO k 30.6.2013

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb dosáhly celkem **9,1 mld. Kč**, proti pololetí minulého roku vzrostly o 1,2 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 56,2 %). Zvýšení příjmů bylo vykázáno především na položce odvod z výherních hracích přístrojů, jehož výše dosáhla 2,2 mld. Kč, proti pololetí minulého roku to bylo o 1,0 mld. Kč více. Nárůst byl ovlivněn zahrnutím platby za poslední čtvrtletí předchozího roku (obce se nově staly příjemcem části výnosů odvodu z loterií a jiných podobných her od 1.1.2012, v loňském pololetí proto příjmy z odvodů z výherních hracích přístrojů nezahrnovaly platby za poslední čtvrtletí předchozího roku).

Vzrostly také příjmy z poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, jejichž objem činil 2,8 mld. Kč, což bylo o 0,4 mld. Kč více (vliv novely zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, která umožnila zvýšit maximální hranici sazby poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů z 500 Kč na 1 000 Kč za osobu).

Příjem obcí ze správních poplatků, které jsou stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, dosáhl 1,2 mld. Kč, ve srovnání s pololetím předchozího roku byl vyšší o 0,2 mld. Kč.

Výnos **daně z nemovitostí**, která je výlučným příjmem obecních rozpočtů, dosáhl **5,8 mld. Kč**, tj. stejné výše jako v pololetí minulého roku.

Obce mohou významněji ovlivnit výši příjmu z daně z nemovitostí, neboť od roku 2009 mají možnost stanovit obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce jeden místní koeficient modifikující výslednou daň (ve výši 2, 3, 4 nebo 5). Tímto koeficientem se vynásobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory, s výjimkou některých zemědělských pozemků. Z celkového počtu 6 248 obcí má pro rok 2013 místní koeficient navýšeno 494 obcí (bez městských částí), pro rok 2012 to bylo 404 obcí.

Nedaňové příjmy byly zaúčtovány v souhrnné výši **14,5 mld. Kč** a proti pololetí minulého roku byly vyšší o 0,6 mld. Kč. Největší nárůst byl vykázán na položce výnosy z finančního majetku (příjmy z úroků a z podílu na zisku), jejichž celková výše dosáhla 1,9 mld. Kč, což je o 0,7 mld. Kč více nežli v pololetí loňského roku (částečně se zde promítá vliv dřívějšího inkasa dividend u hl. m. Prahy oproti loňskému roku). Příjmy z pronájmu majetku, které tvoří objemově nejvýznamnější část nedaňových příjmů, činily 5,4 mld. Kč (nárůst proti pololetí minulého roku o 0,2 mld. Kč). Zhruba na stejné úrovni jako ve srovnatelném období zůstaly

příjmy z vlastní činnosti (3,7 mld. Kč), odvody příspěvkových organizací (0,4 mld. Kč) a příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy (1,6 mld. Kč).

Kapitálové příjmy byly zaúčtovány v celkové výši 2,9 mld. Kč, proti loňskému pololetí byly nižší o 1,2 mld. Kč. Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří rozhodující část kapitálových příjmů, byly vykázány ve výši 2,6 mld. Kč, což je o 1,1 mld. Kč méně.

Významnou součástí příjmů obecních rozpočtů jsou **transfery**, které jsou obcím poskytovány ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad, mezi konsolidované přijaté transfery patří také některé převody z vlastních fondů obcí. Celkový objem transferů přijatých obcemi v průběhu pololetí činil **24,5 mld. Kč**, což bylo ve srovnání s pololetím předchozího roku o 2,4 mld. Kč méně (plnění předpokladů rozpočtu 39,7 %).

Rozhodující část tvořily transfery ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů, které dosáhly 16,3 mld. Kč, z rozpočtů krajů obce získaly 1,1 mld. Kč a z rozpočtů regionálních rad 1,8 mld. Kč. Zbývající část transferů převedly obce do rozpočtů z vlastních fondů.

Transfery ze státního rozpočtu zahrnují dotace poskytované z kapitoly Všeobecná pokladní správa poskytované v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu hlavního města Prahy (přílohy č. 6 a 7 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2013), dále tzv. ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu.

V podobě finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl. m. Prahy došlo pro rok 2013 ke změnám. Obsahem finančních vztahů zůstal pouze příspěvek na výkon státní správy a dotace na vybraná zdravotnická zařízení. V souvislosti s novelou zákona o rozpočtovém určení daní již nebyl rozpočtován příspěvek na školství, přičemž o odpovídající objem prostředků (1,5 mld. Kč) byly posíleny sdílené daňové příjmy obcí. V souvislosti s uvedenou novelou a s realizací úsporných opatření ve státním rozpočtu již nebyla pro rok 2013 rozpočtována ani dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím.

Výše příspěvku na výkon státní správy a výše dotace na vybraná zdravotnická zařízení pro rok 2013 nebyly vzhledem k realizaci úsporných opatření ve státním rozpočtu valorizovány (již čtvrtým rokem), do jejich objemů byly promítnuty pouze vlivy vyplývající ze změny počtu obyvatel, nebo lůžkových kapacit. V konstrukci příspěvku na výkon státní správy pro rok 2013 došlo k dílčím změnám. V případě obcí se základní působností, obcí s matričním úřadem, stavebním úřadem a obcí s pověřeným obecním úřadem došlo k návratu ke kumulovanému způsobu výpočtu příspěvku, tzn. bylo upuštěno od stanovení příspěvku podle nejvyšší správní funkce obce (příspěvek již není vypočítáván jako jedna částka, ale jako součet částek za každou správní působnost). Princip propočtu u obcí s rozšířenou působností v roce 2013 se v porovnání s minulým rokem nezměnil.

Celkový objem finančních prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu k rozpočtu hl.m. Prahy byl ve státním rozpočtu stanoven ve výši 8,2 mld. Kč (z toho pro obce 7,4 mld. Kč a hl.m. Prahu 0,8 mld. Kč). Jedná se v zásadě o finanční prostředky určené na výkon státní správy, neboť dotace na vybraná zdravotnická zařízení tvoří jen zlomek z objemu prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů (v rozpočtu stanovena ve výši 29,0 mil. Kč). V průběhu 1. pololetí přijaly obce v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy v měsíčních splátkách finanční prostředky ve výši 4,1 mld. Kč.

V rámci ostatních dotací z kapitoly Všeobecná pokladní správa přijaly obce a hl. m. Praha ve sledovaném období celkem 0,6 mld. Kč. Rozhodující objem (0,4 mld. Kč) tvořily účelové

dotace na výdaje spojené s volbou prezidenta ČR. Do rozpočtu hl. m. Prahy bylo převedeno 0,1 mld. Kč na výdaje v souvislosti s likvidací následků povodní.

Další zdroj příjmů obcí a DSO představují transfery poskytované přímo z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu. V průběhu pololetí přijaly obce z rozpočtů ústředních orgánů státní správy a státních fondů (bez kapitoly VPS) finanční prostředky v celkové výši 11,7 mld. Kč, což proti srovnatelnému období předchozího roku představuje snížení o 1,0 mld. Kč. Pokles prostředků se promítá především v oblasti přímých nákladů na vzdělávání, které v transferech obcím tvoří objemově největší položku.

Z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** získaly obce transfery ve výši 6,1 mld. Kč, což představuje pokles o 0,7 mld. Kč oproti pololetí předchozího roku. Převážná část těchto účelových prostředků zahrnuje přímé náklady na vzdělávání a dotace na soukromé školy. Obdobně jako v minulém roce byly také podpořeny projekty zaměřené na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, sociální prevence a prevence kriminality, program protidrogové politiky apod.

Tabulka č. 73: Přehled o transferech a půjčkách přijatých obcemi a DSO ze státního rozpočtu a ze státních fondů v 1. pololetí 2013 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády České republiky	8,5	8,5		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	1 044,4	1 039,9	4,5	
Ministerstvo vnitra	120,5	116,1	4,4	
Ministerstvo životního prostředí	2 187,8	136,1	2 051,7	
Ministerstvo pro místní rozvoj	746,1	193,5	552,6	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	25,4	3,8	21,6	
Ministerstvo dopravy	106,7	103,0	3,7	
Ministerstvo zemědělství	298,1	89,1	209,0	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	6 083,3	6 083,3		
Ministerstvo kultury	92,6	44,6	48,0	
Ministerstvo zdravotnictví	15,3	15,3		
Národní fond	38,7	6,6	32,1	
VPS - transfery v rámci souhm. dotačního vztahu	4 121,0	4 121,0		
VPS - ostatní transfery	594,9	547,1	47,8	
Státní zemědělský intervenční fond	668,1	144,9	523,2	
Státní fond životního prostředí	190,9	4,4	150,9	35,6
Státní fond dopravní infrastruktury	22,3	9,8	12,5	
Státní fond rozvoje bydlení	15,0	10,8		4,2
Státní fond kinematografie	1,2	0,3	0,9	
C e l k e m	16 380,8	12 678,1	3 662,9	39,8

Objem finančních prostředků ve výši 2,2 mld. Kč obdržely obce z kapitoly **Ministerstva životního prostředí** (proti pololetí minulého roku o 0,1 mld. Kč méně). Z toho značnou část tvořily investiční transfery realizované v rámci vodohospodářských projektů, které byly zaměřené na výstavbu a technickou obnovu kanalizací, čističek odpadních vod, revitalizaci vodních nádrží a rovněž obnovu ekologické stability krajiny. Další prostředky byly použity na podporu zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, snižování rizika povodní, zlepšování kvality ovzduší apod.

Obce přijaly z rozpočtu **Ministerstva práce a sociálních věcí** transfery v celkové výši 1,0 mld. Kč, proti srovnatelnému období to znamená zvýšení o 0,5 mld. Kč. Značnou část představují transfery na aktivní politiku zaměstnanosti a financování společných programů EU a ČR zaměřených na zlepšení struktury pracovních míst, snížení nezaměstnanosti apod. Další prostředky byly obcím uvolněny na výkon pěstounské péče, na výkon činnosti obcí s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, na státní příspěvek

zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a na neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo navíc příspěvkovým organizacím zřízeným obcemi přímo (bez prostřednictví rozpočtu obce) prostředky ve výši 2,6 mld. Kč, a to v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

V průběhu pololetí získaly obce a DSO z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** účelové prostředky ve výši 0,7 mld. Kč. Značná část prostředků byla uvolněna pro hlavní město Praha prostřednictvím operačních programů Praha Adaptabilita (projekty v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji) a Praha Konkurenceschopnost (projekty v oblasti veřejné dopravy, informačních a komunikačních technologií, zlepšování životního prostředí apod.). Další transfery byly použity na obnovu majetku postiženého živelní pohromou, na obnovu místních komunikací, na podporu regionálního rozvoje apod.

Z kapitoly **Ministerstva zemědělství** obce přijaly prostředky ve výši 0,3 mld. Kč (mírné snížení oproti 1. pololetí předchozího roku). Převážná část transferů směřovala do oblastí investic na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod, čistíren a kanalizací. Neinvestiční prostředky byly určeny na hospodaření v lesích a na obnovu lesních porostů.

Ve sledovaném období byly ze státních fondů uvolněny transfery a půjčky, které představují pro obce rovněž značný zdroj příjmů. Ze **Státního zemědělského intervenčního fondu** získaly obce transfery v celkovém objemu 0,7 mld. Kč. V rámci společných programů EU a ČR směřovaly prostředky především do obnovy a rozvoje vesnic, do občanského vybavení a služeb v obcích, např. v oblasti školství, zdravotnictví, základní obchodní infrastruktury a sportovních aktivit. V rámci ochrany rozvoje kulturního dědictví venkova byly podpořeny stavební obnovy památkových budov apod. V oblasti lesnictví byly realizovány akce týkající se lesnické infrastruktury a nákupu lesnické techniky.

Ze **Státního fondu životního prostředí** přijaly obce finanční prostředky ve výši 0,2 mld. Kč. Obdobně jako v předcházejících letech směřovaly k ochraně vod, k ochraně přírody ve volné krajině a chráněných územích, dále byla podpořena opatření na zlepšení stavu ovzduší i půdy. Značná část prostředků byla rovněž uvolněna v rámci Programu GIS – zelená úsporám, který je zaměřený na úspory energie a obnovitelné zdroje energie v rodinných a bytových domech.

Celkové rozpočtové výdaje obcí ve sledovaném období dosáhly **104,1 mld. Kč**, ve srovnání s pololetím předchozího roku vzrostly o 0,1 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 39,5 %). Z hlediska vývoje neinvestičních a investičních výdajů byl vývoj odlišný.

Běžné výdaje proti pololetí předchozího roku vzrostly o 2,2 mld. Kč a dosáhly celkové výše **84,5 mld. Kč** (plnění předpokladů rozpočtu 47,8 %). Nárůst výdajů byl vykázan ve většině hlavních skupin výdajů.

Na platy a ostatní platby za provedenou práci vynaložily obce 12,1 mld. Kč, proti pololetí předchozího roku to bylo o 0,5 mld. Kč více.

Výdaje na nákup vody, paliv a energie dosáhly 3,9 mld. Kč a výdaje na nákup služeb 14,3 mld. Kč, ve srovnání se pololetím předchozího roku to v obou skupinách znamená nárůst o 0,2 mld. Kč. Výdaje na ostatní nákupy zůstaly zhruba stejné jako ve srovnatelném období předchozího roku, činily 4,5 mld. Kč (jedná se například o výdaje na opravy a udržování, programové vybavení, cestovné, pohoštění, účastnické poplatky na konference apod.).

Na zajištění dopravní obslužnosti území vynaložily obce 2,5 mld. Kč, což znamená zvýšení o 0,1 mld. Kč.

V rámci transferů převáděných z rozpočtů obcí byl vývoj v jednotlivých skupinách odlišný. V objemově nejvýznamnější skupině, kterou tvoří transfery příspěvkovým a podobným organizacím dosáhly výdaje 19,2 mld. Kč (z toho jimi zřízeným příspěvkovým organizacím 16,0 mld. Kč a cizím příspěvkovým organizacím 3,1 mld. Kč), proti pololetí předchozího roku to znamená snížení o 0,3 mld. Kč. K poměrně výraznému poklesu došlo ve skupině neinvestičních transferů určených podnikatelským subjektům, jejichž objem činil 8,5 mld. Kč, což bylo o 0,7 mld. Kč méně. Nárůst byl vykázán pouze v části neinvestičních transferů neziskovým a podobným organizacím, které dosáhly 3,0 mld. Kč (o 0,3 mld. Kč více).

Objem transferů určených obyvatelstvu činil stejně jako v pololetí předchozího roku 0,4 mld. Kč. K významné změně došlo právě v předchozím roce, kdy obce přestaly zprostředkovávat vyplácení nepojistných sociálních dávek obyvatelstvu (prostředky na dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým a prostředky na příspěvek na péči).

Tabulka č. 74: Výdaje obcí a DSO k 30. červnu v letech 2011 – 2013 (v mil. Kč)

	2011	2012	2013	Index	
				2012/ 2011	2013/ 2012
I. Běžné výdaje	95 962,6	82 397,1	84 549,3	85,9	102,6
z toho:					
Platy a ostatní. platby za provedenou práci	11 749,8	11 535,5	12 071,2	98,2	104,6
Nákup materiálů	1 714,3	1 653,3	1 750,4	96,4	105,9
Nákup vody, paliv a energie	3 558,9	3 677,9	3 927,3	103,3	106,8
Nákup služeb	14 185,3	14 067,2	14 254,9	99,2	101,3
Ostatní nákupy	4 912,6	4 478,9	4 473,8	91,2	99,9
Výdaje na dopravní obslužnost	2 226,0	2 359,4	2 446,5	133,4	103,7
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	8 996,9	9 181,7	8 506,5	102,1	92,6
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org. ²⁶	5 454,9	2 698,4	2 979,5	49,5	110,4
Neinvestiční transfery příspěv. a podob. org. ³	16 765,8	19 499,1	19 171,0	116,3	98,3
z toho: zřízeným příspěvkovým organizacím	16 551,4	16 466,9	15 967,6	99,5	97,0
cizím příspěvkovým organizacím	151,0	2 968,0	3 129,5	.	105,4
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	12 938,2	376,6	381,3	.	.
II. Kapitálové výdaje	26 603,8	21 525,3	19 522,7	80,9	90,7
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	23 560,6	19 723,3	16 605,6	83,7	84,2
Nákup akcií a majetkových podílů	166,5	219,1	308,0	131,6	140,6
Investiční transfery podnikatel. subjektům	908,2	167,8	1 452,8	18,5	865,8
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	118,6	138,2	70,1	116,5	50,7
Investiční transfery příspěvk. organizacím	588,4	501,1	361,3	85,2	72,1
Výdaje celkem	122 566,4	103 922,4	104 072,0	84,8	100,1

Kapitálové výdaje obcí činily **19,5 mld. Kč**, což je proti pololetí minulého roku o 2,0 mld. Kč méně (plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 22,6 %). Kapitálové výdaje vykazují klesající trend již třetím rokem, ve srovnání s pololetím roku 2010, kdy jejich objem činil 30,2 mld. Kč, se jedná o pokles o více než o jednu třetinu. Na úrovni obcí dochází k přehodnocení nebo odložení některých investičních záměrů (např. z důvodu zpřísnění režimu při zadávání veřejných zakázek), určitou souvislost lze spatřovat i z hlediska realizace projektů v rámci regionálních operačních programů, příp. s poklesem cen stavebních prací.

Na investiční nákupy a související výdaje, které představují objemově nejvýznamnější položku kapitálových výdajů, vynaložily obce 16,6 mld. Kč, proti pololetí minulého roku to bylo o 3,1 mld. Kč méně. Pokles výdajů proti stejnému období minulého roku byl dále

²⁶ V roce 2012 metodická změna v zařazování výdajů

vykázán na položkách investiční transfery neziskovým a podobným organizacím a investiční transfery příspěvkovým organizacím (shodně o 0,1 mld. Kč).

Ke zvýšení objemu kapitálových výdajů naopak došlo na položce investiční transfery podnikatelským subjektům. Jejich výše dosáhla 1,4 mld. Kč, což bylo o 1,2 mld. Kč více než v pololetí loňského roku (nárůst souvisí především s investiční dotací z rozpočtu hl.m. Prahy ve výši 1,0 mld. Kč pro Dopravní podnik hl. m. Prahy).

Vzrostly také výdaje na nákup akcií a majetkových podílů, dosáhly 0,3 mld. Kč, to je o 0,1 mld. Kč více nežli ke konci pololetí předchozího roku.

Hospodaření obecních rozpočtů v 1. pololetí skončilo s přebytkem ve výši 21,1 mld. Kč, v loňském pololetí činil přebytek 17,5 mld. Kč.

4. Příjmy a výdaje regionálních rad

Regionální rady tvoří součást územních rozpočtů od poloviny roku 2006, kdy byly ustaveny na základě novely zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Působí ve všech regionech soudržnosti jako řídicí orgány jednotlivých regionálních operačních programů. Jejich hlavním úkolem je administrovat prostřednictvím regionálních operačních programů finanční prostředky z fondů EU v letech 2007-2013, konkrétně z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).

Tabulka č. 75: Příjmy a výdaje regionálních rad (v mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost k 30.6. 2012	rozpočet 2013		Skutečnost k 30.6.2013	% plnění rozpočtu	Index 2013/ 2012
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
Nedaňové příjmy	91,7	150,0	150,0	75,3	50,2	82,1
Kapitálové příjmy	0,0	0,0	0,0	0,0	.	.
Přijaté transfery (po konsolidaci)	7 765,5	10 400,3	10 673,8	6 827,6	64,0	87,9
z toho:						
- ze státního rozpočtu	7 548,5	10 060,0	10 333,5	6 710,9	64,9	88,9
- z rozpočtu krajů	216,6	340,0	340,0	115,9	34,1	53,5
Příjmy celkem (po konsolidaci)	7 857,2	10 550,3	10 823,8	6 902,9	63,8	87,9
Běžné výdaje (po konsolidaci)	559,7	1 005,6	1 028,4	475,1	46,2	84,9
Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	5 300,2	9 544,7	9 795,4	4 367,7	44,6	82,4
Výdaje celkem (po konsolidaci)	5 859,9	10 550,3	10 823,8	4 842,8	44,7	82,6
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	1 997,3	0,0	0,0	2 060,1	.	103,1

V rozpočtu bylo předpokládáno, že příjmy regionálních rad dosáhnou v letošním roce celkem 10,8 mld. Kč. V kapitole Ministerstva pro místní rozvoj, které je zprostředkovatelem finančních toků z rozpočtu EU, bylo na financování projektů v rámci jednotlivých regionálních operačních programů vyčleněno 10,3 mld. Kč, dále byly předpokládány transfery z rozpočtů krajů ve výši 0,3 mld. Kč a menší část finančních prostředků v rámci nedaňových příjmů (0,2 mld. Kč). Výdaje regionálních rad měly podle předpokladů rozpočtu činit rovněž 10,8 mld. Kč, tzn. vyrovnané hospodaření.

V průběhu 1. pololetí dosáhly **příjmy** regionálních rad **6,9 mld. Kč**, což je o 1,0 mld. Kč méně nežli v pololetí předchozího roku (plnění předpokladů rozpočtu činilo 64,0 %). Z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj přijaly regionální rady transfery ve výši 6,7 mld. Kč a z rozpočtů krajů ve výši 0,1 mld. Kč. Celkový objem příjmů dále doplnily nedaňové příjmy

ve výši 0,1 mld. Kč (tvoří je především příjmy z finančního vypořádání z minulých let, sankční platby a příjmy z úroků).

Výdaje regionálních rad činily **4,8 mld. Kč** a proti pololetí minulého roku byly nižší o 1,0 mld. Kč. V souladu se záměry rozpočtu představují rozhodující část výdajů kapitálové výdaje, činily 4,4 mld. Kč, což představuje 90,2 % celkových výdajů. Největší objem kapitálových výdajů směřoval do rozpočtů obcí (1,7 mld. Kč), rozpočtů krajů (1,3 mld. Kč) a podnikatelským subjektům (1,1 mld. Kč). Běžné výdaje činily 0,5 mld. Kč, proti předchozímu pololetí byly mírně nižší (o 0,1 mld. Kč).

Podle odvětvového členění investičních výdajů byl největší objem výdajů určen na realizaci projektů v oblasti dopravy, kam směřovalo celkem 1,7 mld. Kč (proti pololetí předchozího roku je to o 0,4 mld. Kč méně). Dále na projekty v oblasti tělovýchovy a zájmové činnosti (0,5 mld. Kč), kultury (0,5 mld. Kč), zdravotnictví (0,4 mld. Kč) a bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje (0,4 mld. Kč).

Hospodaření regionálních rad skončilo v 1. pololetí přebytkem ve výši 2,1 mld. Kč (v pololetí předchozího roku činil přebytek 2,0 mld. Kč).

Hlavní město Praha, které vykonává činnost řídicího orgánu operačních programů pro region soudržnosti Praha spolufinancovaných z prostředků EU, přijalo ze státního rozpočtu, z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj, celkem 0,2 mld. Kč, z toho na realizaci OP Adaptabilita 0,1 mld. Kč a OP Konkurenceschopnost 0,1 mld. Kč. V loňském prvním pololetí byl celkový objem prostředků na realizaci těchto programů o polovinu vyšší.

Stejně jako v předchozím období provázejí i v tomto roce činnost některých regionálních rad problémy, které negativně ovlivňují proces čerpání finančních prostředků z fondů EU (z měsíční monitorovací zprávy o průběhu čerpání z fondů SF/FS a národních zdrojů, kterou zpracovává MMR, vyplývá, že ke konci června mělo celkem pět regionálních operačních programů pozastavenou certifikaci ze strany Platebního a certifikačního orgánu, pozastavenou certifikaci měl také jeden z operačních programů Praha).

5. Zadluženost

Ke konci 1. pololetí roku 2013²⁷ vykázaly **obce** (včetně jimi zřizovaných příspěvkových organizací) celkový nekonsolidovaný dluh ve výši **83,6 mld. Kč**²⁸, což znamená pokles o 6,4 mld. Kč (tj. 7,1 %) ve srovnání s koncem minulého roku. Ve struktuře dluhu²⁹ obcí mají dlouhodobě největší váhu úvěry, jejichž podíl během 1. pololetí roku 2013 vzrostl o 3,6 p.b. na 79,5 %. Podíl emitovaných komunálních dluhopisů se snížil o 3,9 p.b. na 11,4 % a zbývající část (9,1 %) tvořily přijaté návratné finanční výpomoci, půjčky ze státního rozpočtu, státních fondů (Státní fond rozvoje bydlení, Státní fond životního prostředí) a ostatní krátkodobé i dlouhodobé závazky.

²⁷ Data jsou aktuální k 7. 8. 2013.

²⁸ Mezitímní účetní závěrka nebyla předána třemi obcemi a jednou příspěvkovou organizací zřizovanou obcí.

²⁹ Do údajů o zadluženosti jsou od 1.1.2010 zahrnovány stavy na syntetických účtech 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457 a 459.

Tabulka č. 76: Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR od roku 2003 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	k 30.6. 2013
Úvěry	35,2	38,5	43,7	47,1	46,7	47,4	55,8	59,9	60,9	68,3	66,4
Komunální dluhopis	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	15,8	14	13,8	9,5
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	13,5	12,4	11,8	10,9	9,9	10	10,1	7,6	7,5	7,9	7,7
Celkem	70,4	74,8	79	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	83,6

V průběhu 1. pololetí přijaly obce úvěry a půjčky ve výši 5,5 mld. Kč a uhradily splátky jistin ve výši 7,0 mld. Kč, tzn. převažovalo splácení úvěrů a půjček nad jejich čerpáním. Kromě toho hl. m. Praha splatilo jistinu komunálních dluhopisů vydaných v roce 2013 v celkové hodnotě 170 mil. €. Tato fakta se pozitivně projevila na už zmíněném poklesu celkového dluhu. Efekt ze splacení zmíněné emise komunálních dluhopisů je však jen dočasný, neboť v červenci hl. m. Praha upsalo komunální dluhopisy v nominální hodnotě 200 mil. €.

Na celkovém dluhu obcí se stále výrazně podílí zadluženost čtyř největších měst (hlavní město Praha a statutární města Brno, Ostrava a Plzeň), jejichž dluh tvořil 48,9 % celkové zadluženosti obcí. Dluh vykázaný těmito městy činil ke konci 1. pololetí 40,8 mld. Kč. Díky poklesu hodnoty dluhu těchto největších měst oproti stavu vykazanému ke konci loňského roku došlo k mírnému poklesu jejich podílu na dluhu všech obcí o 1,7 p.b.

Tabulka č. 77: Souhrnné údaje o zadluženosti hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně od roku 2003 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	k 30.6. 2013
Úvěry	16,8	18,7	21,7	21,4	20,8	20,5	21,0	24,4	24,6	31,9	31,6
Komunální dluhopisy	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	13,8	12,0	11,8	7,5
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	3,9	3,3	3,2	3,1	2,9	2,6	3,6	1,9	1,8	1,8	1,8
Celkem	42,4	45,9	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3	40,1	38,4	45,5	40,8

Tabulka č. 78: Vývoj podílu zadluženosti hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně na celkové zadluženosti obcí od roku 2003 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	k 30.6. 2013
Celková zadluženost obcí v ČR	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	83,6
Zadluženost 4 největších měst	42,4	45,9	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3	40,1	38,4	45,5	40,8
% podíl 4 největších měst na celkové zadluženosti	60,2	61,4	61,3	58,6	58,5	57,2	48,8	48,1	46,6	50,6	48,9

Dobrovolné svazky obcí³⁰ vykázaly ke konci pololetí dluh ve výši **2,5 mld. Kč**. Ve srovnání s koncem roku 2012 se výše dluhu nezměnila. Dluh je tvořen především úvěry, které činí 2,1 mld. Kč, zbývající část představují přijaté návratné finanční výpomoci. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

Kraje (včetně jimi zřízených příspěvkových organizací) vykázaly ke konci 1. pololetí nekonsolidovaný dluh ve výši **25,0 mld. Kč**, z toho úvěry činily 22,8 mld. Kč (kraje dosud neemitovaly žádné komunální dluhopisy). Ve srovnání s koncem předchozího roku se zadluženost krajů zvýšila o 2,2 % (tj. o necelých 0,6 mld. Kč).

³⁰ Meziřádková účetní závěrka nebyla předána pěti dobrovolnými svazky obcí.

Tabulka č. 79: Souhrnné údaje o zadluženosti krajů ČR od roku 2003 (v mld. Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	k 30.6. 2013
Úvěry	0,2	0,4	1,8	6,5	9,4	11,9	17,4	16,6	19,6	22,2	22,8
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	1,1	1,1	1,1	1,2	1,0	2,7	3,5	2,5	2,7	2,3	2,2
Celkem	1,3	1,5	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	22,3	24,5	25,0

Regionální rady regionů soudržnosti vykázaly k 30.6.2013 dluh ve výši **0,5 mil. Kč**. Celá tato částka představuje krátkodobý úvěr.

Územní rozpočty k 30.6.2013 vykázaly v souhrnu dluh ve výši **111,1 mld. Kč**, což je o 5,1 % (6,0 mld. Kč) méně než ke konci předchozího roku.